

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ДЛЯ ПРАЦІВНИКІВ АПАРАТУ ТА СТРУКТУРНИХ ПІДРОЗДІЛІВ ЛЬВІВСЬКОЇ ОБЛДЕРЖАДМІНІСТРАЦІЇ ЩОДО ЗАКОНОВАВСТВА ПРО ЗАХИСТ ВИКРИВАЧІВ

У рекомендаціях враховано результати правозастосовної практики Національного агентства.

I. Повідомлення викривача про можливі факти корупційних правопорушень

Одним із способів отримання інформації для реалізації цілей та завдань Закону є повідомлення викривача про можливі факти корупційних правопорушень, якщо така інформація: 1) містить фактичні дані, зокрема про обставини правопорушення, місце і час його вчинення, особу, яка вчинила правопорушення; 2) є достовірною, на переконання викривача; 3) стала відома викривачу у зв'язку з його трудовою, професійною, господарською, громадською, науковою діяльністю, проходженням служби чи навчання або участю у передбачених законодавством процедурах, які є обов'язковими для початку такої діяльності, проходження служби чи навчання. Відповідно до Закону повідомлення про можливі факти корупційних правопорушень може бути здійснене викривачем без зазначення авторства (анонімно) (ч. 5 ст. 53, п. 7 ч. 2 ст. 533 Закону) або із зазначенням авторства.

II. Порядок перевірки повідомлення викривача

Львівська облдержадміністрація заохочує викривачів та сприяє їм у повідомленні про можливі факти корупційних правопорушень усно та письмово, зокрема через спеціальні телефонні лінії, офіційні веб-сайти, засоби електронного зв'язку, шляхом звернення до засобів масової інформації, журналістів, громадських об'єднань, професійних спілок (ч. 1 ст. 531 Закону). Облдержадміністрація забезпечує викривачам умови для здійснення повідомлення про можливі факти корупційних правопорушень шляхом визначення внутрішніх процедур і механізмів прийняття та розгляду повідомлень про можливі факти корупційних правопорушень, перевірки та належного реагування на такі повідомлення (п. 3 ч. 2 ст. 531 Закону).

Залежно від виду повідомлення викривача (анонімне або із зазначенням авторства) у Законі визначено відповідний порядок його перевірки. Так, перевірка анонімного повідомлення здійснюється в порядку, визначеному в ч. 5 ст. 53 Закону, а порядок здійснення перевірки за повідомленням із зазначенням авторства встановлено у ст. 532 Закону. Згідно із Законом відмінності перевірки анонімного повідомлення та повідомлення із зазначенням авторства полягають в особливостях перевірки такого повідомлення на його змістовність, а також у строках та порядку перевірки.

Анонімні повідомлення викривача: 1) змістовність: повідомлення має містити інформацію, яка стосується конкретної особи, та фактичні дані, які можуть бути перевірені; 2) строки перевірки: повідомлення підлягає перевірці у строк не більше 15 днів з дня його отримання. Якщо у вказаний строк перевірити інформацію, що міститься в повідомленні, неможливо, керівник відповідного органу або його заступник продовжують строк розгляду повідомлення до 30 днів з дня його отримання; 3) порядок перевірки: у разі підтвердження викладеної у повідомленні інформації керівник відповідного органу вживає заходів щодо припинення виявленого порушення, усунення його наслідків та притягнення винних осіб до дисциплінарної відповідальності.

У разі виявлення ознак кримінального правопорушення керівництво облдержадміністрації інформує спеціально уповноважених суб'єктів у сфері протидії корупції (органи прокуратури або Національну поліцію, Національне антикорупційне бюро України, Національне агентство) або Державне бюро розслідувань, а у випадку виявлення ознак адміністративного правопорушення інформує Національне агентство (в частині адміністративних правопорушень, вчинених службовими особами, які займають відповідальне та особливо відповідальне становище, перелік яких визначено у примітці до ст. 50 Закону) або Національну поліцію (щодо адміністративних правопорушень, вчинених іншими особами).

Повідомлення із зазначенням авторства викривача: 1) змістовність: повідомлення має містити фактичні дані, що підтверджують можливе вчинення корупційного правопорушення, які можуть бути перевірені; 2) строки та порядок перевірки: 2.1) у разі якщо отримана інформація про можливі факти корупційних правопорушень не належить до компетенції органу (закладу, установи, організації або юридичної особи), до якого вона надійшла, викривачу повідомляють про це у 3-денний строк без проведення попередньої перевірки із роз'ясненням щодо компетенції органу (закладу, установи, організації або юридичної особи), уповноваженого на проведення перевірки або розслідування. Однак у разі якщо отримана інформація стосується дій або бездіяльності керівника відповідного органу (закладу, установи, організації або юридичної особи), до якого надійшла інформація, така інформація без проведення попередньої перевірки у 3-денний строк надсилається до Національного агентства, що визначає порядок подальшого розгляду такої інформації; 2.2) якщо повідомлення надходить до органу (), до компетенції якого належить його розгляд, такий орган проводить попередню перевірку, що здійснюється у строк не більше ніж 10 робочих днів.

За результатами попередньої перевірки службова особа, відповідальна за її проведення, приймає одне з таких рішень: 1) призначити проведення внутрішньої (службової) перевірки або у разі підтвердження фактів, викладених у повідомленні, або необхідності подальшого з'ясування їх достовірності. Внутрішня (службова) перевірка або розслідування проводяться в порядку, дія

якого поширюється на орган або юридичну особу, до якого (якої) надійшло повідомлення і, зокрема визначається: Порядком проведення службового розслідування стосовно осіб, уповноважених на виконання функцій держави або місцевого самоврядування, та осіб, які для цілей Закону України «Про запобігання корупції» прирівнюються до осіб, уповноважених на виконання функцій держави або місцевого самоврядування, затвердженим постановою Кабінету Міністрів України від 13.06.2000 № 950, Дисциплінарним статутом Національної поліції України, затвердженим Законом України від 15.03.2018 № 2337-VIII, Дисциплінарним статутом Збройних Сил України, затвердженим Законом України від 24.03.1999 № 551-XIV тощо; 2) передати матеріали до органу досудового розслідування у разі виявлення ознак злочину (ч. 2 ст. 38 Кримінального процесуального кодексу України (далі – КПК)) або до органів дізнання у разі виявлення ознак кримінального проступку (ч. 3 ст. 38 КПК).

Орган досудового розслідування або дізнання визначається з урахуванням правил підслідності, які передбачені у ст. 216 КПК; 3) закрити провадження у разі не підтвердження фактів, викладених у повідомленні. При цьому викривачу письмово надають детальну інформацію про результати попередньої перевірки за його повідомленням у 3-денний строк з дня завершення відповідної перевірки; 2.3) внутрішня (службова) перевірка або розслідування, які проводяться у строк не більше 30 днів з дня завершення попередньої перевірки.

Якщо у зазначений строк перевірити інформацію неможливо, керівник відповідного органу або юридичної особи чи його заступник подовжують строк перевірки або розслідування інформації до 45 днів, про що повідомляють викривача. За результатами внутрішньої (службової) перевірки службова особа, відповідальна за її проведення, приймає одне з таких рішень: 1) передати матеріали до органу досудового розслідування у разі встановлення ознак кримінального правопорушення або до інших органів, уповноважених реагувати на виявлені правопорушення. Орган досудового розслідування або дізнання визначається з урахуванням правил підслідності, які передбачені у ст. 216 КПК.

До інших органів, яким можуть бути передані матеріали, належать Національне агентство (в частині адміністративних правопорушень, вчинених службовими особами, які займають відповідальне та особливо відповідальне становище, перелік яких визначено у примітці до ст. 50 Закону) або Національна поліція (щодо адміністративних правопорушень, вчинених іншими особами); 2) у межах компетенції про притягнення до відповідальності осіб, винних у порушенні законодавства, інформацію стосовно яких повідомлено, про усунення виявлених порушень, причин та умов вчинення правопорушення, спричинених ними наслідків, а також про здійснення заходів щодо відновлення прав і законних інтересів осіб та відшкодування збитків, шкоди, завданої фізичним та юридичним особам внаслідок допущених порушень.

III. Особливості розгляду окремих повідомлень викривача

Окремо слід звернути увагу на те, що: 1) про кримінальне правопорушення, одержана органами досудового розслідування, розглядається в порядку, визначеному ст. 214 КПК; 2) інформація про адміністративне правопорушення, одержана органами, уповноважені особи яких мають право складати протоколи про відповідні адміністративні правопорушення (Національним агентством – в частині адміністративних правопорушень, вчинених службовими особами, які займають відповідальне та особливо відповідальне становище, перелік яких визначено у примітці до ст. 50 Закону, або Національною поліцією – щодо адміністративних правопорушень, вчинених іншими особами), розглядається в порядку, визначеному розділами III–IV Кодексу України про адміністративні правопорушення.